

zaaknummer 2013 T 972 (2)

13 januari 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mw. mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te
Eindhoven

tegen:

wijlen **[naam]**
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Fraters Maristen (o.a. in
Nederland)

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 augustus 2013. Op 20 september 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam] overste van voornoemde congregatie.

Op 18 december 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van den Boogaard voornoemd.

Namens de Orde is verschenen Overste [naam] voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager heeft een moeilijke vroege jeugd gehad. Bij zijn vader was sprake van alcoholmisbruik en de kinderen werden te hard aan het werk gezet. Daarnaast kon klager thuis niets goed doen terwijl zijn broers werden beschermd. Klager is eerst een jaar naar de MULO gegaan. In 1958 mocht hij als 13-jarige naar 'kostschool', het jongensinternaat Maria [naam] in [plaats]. Aanvankelijk deed dit klager goed en zijn schoolresultaten waren zeer goed. Na de kerstvakantie mocht hij direct in het tweede jaar verder. Rond die periode is het misbruik begonnen en gingen de schoolresultaten bergafwaarts.

Aangeklaagde was Frater econoom en tevens ziekenbroeder in het internaat. Klager werd op een gegeven moment ziek en onderzocht door aangeklaagde. Tijdens dit onderzoek werd hij betast in de liesstreek in de buurt van zijn blote geslachtsdelen. Later bleek hij een blindedarmonsteking te hebben, waarna drie weken verblijf in het ziekenhuis volgde. Toen hij weer terug was op het juvenaat kwam aangeklaagde hem op zijn kamer bezoeken.

Aangeklaagde begon aanvankelijk op subtiële wijze klager te masseren, ter bevordering van de wondgenezing. De betastingen kwamen steeds vaker voor en gingen verder, naar zijn geslachtsdelen. Vervolgens werd klager oraal bevredigd door aangeklaagde waarna klager dit op zijn beurt ook bij aangeklaagde deed, op een gegeven moment minstens een keer per week. Aangeklaagde ging zelfs zo ver dat hij op een gegeven moment klager anaal penetreerde, naar schatting zo'n tien keer. Klager is zelfs een keer ingescheurd. Aangeklaagde werd daarbij steeds grover en brutaler, sadistisch. Nadat dit zo'n ongeveer vier maanden had plaatsgevonden heeft klager dit aan frater [naam] (aangeklaagde in de zaak 2013T972(1)) verteld. Vanwege het door klager ondergane seksueel misbruik door frater [naam] dacht klager dat het misbruik normaal was. Pas toen er geweld aan te pas kwam heeft hij frater [naam] ingelicht waarna het misbruik door aangeklaagde is gestopt.

Bij een bezoek aan huis heeft hij zijn moeder ingelicht over het misbruik. Zij reageerde met "dat doen die mensen niet, dat heb je gedroomd. Zeg het maar tegen niemand, ik praat wel met je vader." Zijn vader heeft hem vervolgens bij de keel gegrepen en hem bedreigd 'dood te slaan' als hij iets aan anderen zou vertellen, want dan zou deze mogelijk veel klandizie – hij leverde vis en sigaren aan alle kloosters, pastorieën etc in de omgeving – verliezen. Het misbruik is gestopt toen hij in 1960 uit het internaat wegliep omdat hij uit het niets werd mishandeld door frater [naam], die hij toen heeft teruggeslagen.

2.2. Nadat klager van school was gegaan, werd hij direct door zijn vader naar een schoenenfabriek gestuurd om ongeschoold werk te doen. Klager kon moeilijk een baan houden omdat hij snel agressief werd als hij onrecht bespeurde. Na een aantal jaren zware lichamelijke arbeid is hij in dienst gegaan alwaar hij alsnog zijn Mulodiploma haalde. Klager heeft een slechte puberteit gehad omdat hij zeer onzeker was over zijn seksualiteit. Hij wist niet of hij op jongens of meisjes viel, hetgeen hij in verband brengt met zijn tijd op het internaat. Later is hij getrouwd en heeft hij met zijn vrouw drie kinderen gekregen. Op dit moment heeft klager ernstige psychische klachten als gevolg van het oprakelen van alle herinneringen omtrent het seksueel misbruik. Hij heeft hiervan pas eind 2011 melding gedaan en het toen ook pas aan zijn vrouw verteld. Daarvoor heeft hij het alleen ooit aan zijn huisarts verteld maar die heeft daarop geen actie ondernomen. Via het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK is hij in contact getreden met vertrouwenspersoon mevrouw [naam], met wie hij een eenmalig gesprek heeft gehad. Hij is van 1 februari 2012 tot 18 april 2013 door middel van medicatie en EMDR behandeld voor posttraumatische stresstoornis en depressieve klachten, Hij heeft nog steeds veel moeite om erover te praten.

2.3. Klager wenst genoegdoening. Hij wil enerzijds niets meer met de kerk te maken hebben maar wordt anderzijds via de media steeds weer geconfronteerd met het misbruik dat op grote schaal is voorgekomen. Hij wil graag dat de kerk verantwoording aflegt voor hetgeen hem (en anderen) is aangedaan, ook in de vorm van financiële compensatie. Daarnaast hoopt hij met deze procedure een begin te maken met de verwerking van hetgeen hem is overkomen. Het heeft al geholpen dat hij ermee naar buiten is gekomen en hij hoopt zijn problemen dan ook verder aan te kunnen pakken.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld onderzoek te hebben verricht naar archiefgegevens van het internaat. Dit leverde alleen namenlijsten en cijferlijsten van leerlingen op die in die tijd op het internaat en de Muloschool verbleven. Ook klagers naam stond vermeld als leerling op het internaat en de Mulo.

Aangeklaagde is in [jaar] op 68 jarige leeftijd in [plaats] aangekomen en is er gebleven tot augustus [jaar]. Hij was de econoom van het internaat en de ziekenbroeder. In [land] is hij tientallen jaren onderwijzer geweest, overste en econoom van verschillende gemeenschappen en scholen. Hij stond bekend als een eerlijk en rechtschapen mens, streng voor zichzelf, mild voor anderen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden waaruit kan worden afgeleid dat het toenmalig gezag mogelijk op de hoogte is geweest van eventuele misdrijven van deze aangeklaagde. Ook uit het onderzoek van de Commissie Deetman zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen van seksueel misbruik door aangeklaagde. Er is alleen een melding van de heer [naam] die zijn melding niet nader toegelicht heeft. En in het gesprek met mevrouw [naam] heeft klager dit misbruik niet genoemd.

Indien dit misbruik heeft plaatsgevonden, dan had dit nooit mogen gebeuren. Het is beschamend te moeten lezen dat klager door meerdere broeders is misbruikt. Zij hebben daarbij niet alleen misbruik gemaakt van hun machtspositie maar ook van de kwetsbaarheid van klager. De congregatie bewondert de moed van klager om met zijn verhaal naar buiten te komen. De congregatie acht dit misbruik zeer verwerpelijk; het is in strijd met alles waarvoor zij als congregatie en religieus staan. De Overste heeft klager aangeboden een persoonlijk gesprek met hem te voeren. De Overste heeft ter zitting verklaard dat hij klager onvoorwaardelijk gelooft.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. Voormelde melding van de heer [naam] is daartoe zonder enige nadere invulling onvoldoende.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor hem de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie kan de Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland niet adviseren de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 13 januari 2014 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.